

Aktuální vývoj regulace distribuce pojištění

Insurance Distribution Directive - IDD

1. Rozsudek Soudního dvora Evropské unie (SDEU) ze dne 29. září 2022 ve věci **C-633/20 TC Medical Air Ambulance Agency** přinesl důležitý výklad pojmů "zprostředkování pojištění" a "zprostředkovatel pojištění" ve smyslu směrnice o distribuci pojištění (IDD). SDEU rozhodl, že:
 - činnosti spočívající v uzavírání skupinových pojistných smluv (tzv. flotilového pojištění), kdy pojistník nabízí jednotlivcům přistoupení k této smlouvě, mohou být považovány za distribuci pojištění. To znamená, že takový pojistník by měl být považován za zprostředkovatele pojištění a podléhat příslušným regulatorním požadavkům.

Rozsudek SDEU jako výklad IDD

Rozsudek z roku 2022 nevedl ke změně samotné směrnice IDD, ale upřesnil výklad jejího článku 2(1)(1) – tedy definice „distribuce pojištění“.

Soud rozhodl, že:

I činnost pojistníka, který nabízí přístup ke skupinovému pojištění jiným osobám (např. členům klubu, pacientům, zákazníkům), může být považována za distribuci pojištění, pokud má obchodní charakter a je spojena s určitou odměnou.

Tento výklad je závazný pro všechny členské státy, i bez formální novely směrnice.

EIOPA jako koordinační orgán

Ve své zprávě o aplikaci IDD z ledna 2024 uvedla, že:

- Rozsudek SDEU vyžaduje objasnění, kdy pojistník jedná jako zprostředkovatel.
- Je nutné přesně vymezit odpovědnosti mezi pojistníkem, pojišťovnou a zákazníkem.
- EIOPA se zasazuje o harmonizovaný výklad v celé EU, a tím fakticky implementuje rozsudek výkladově a metodicky, ne legislativně.

Transpozice do národní úpravy

Rozsudek Soudního dvora EU ve věci C-633/20 (TC Medical Air Ambulance Agency) byl v české legislativě promítnut prostřednictvím novely zákona č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění, a to pod číslem 396/2024 Sb. s účinností od 1. července 2025.

1. Zrušení § 4 ZDPZ

- § 4 původně říkal, že činnost pojistníka není distribucí pojištění – pokud nejde o výdělečnou činnost a cílí jen na omezený okruh osob.
- Novela § 4 zcela zrušila, protože byl v rozporu s výkladem SDEU.
- Pojistník tak nově může být zprostředkovatelem, pokud jeho činnost naplňuje znaky distribuce.

Transpozice do národní úpravy

Zavedení nových povinností pro pojistníky – zprostředkovatele

Pokud subjekt:

- nabízí přístup ke skupinovému pojištění třetím osobám,
- činí tak za odměnu nebo v rámci podnikání,

tak:

- se považuje za pojišťovacího zprostředkovatele,
- musí se registrovat u ČNB,
- a musí dodržovat pravidla stanovená zákonem (informace, evidence, odpovědná osoba apod.).

Rozsudek soudního dvora EU – důvod k novele

Rozsudek Soudního dvora EU ve věci C-633/20 – TC Medical Air Ambulance Agency GmbH se týkal výkladu směrnice o distribuci pojištění (IDD), konkrétně toho, kdo je považován za distributora pojištění a jaký druh činností podléhá regulaci.

Rozsudek soudního dvora EU - konflikt výkladů

V čem spočíval konflikt výkladů?

Společnost TC Medical Air Ambulance Agency GmbH nabízela členství ve zdravotním programu, které zahrnovalo přístup ke skupinové pojistné smlouvě, již uzavřela s pojišťovnou. Tato společnost nebyla registrována jako pojišťovací zprostředkovatel a tvrdila, že neprovádí distribuci pojištění, protože pojištěnými osobami jsou členové skupiny, nikoli jednotliví klienti, a ona sama není zprostředkovatel.

Rozsudek soudního dvora EU - konflikt výkladů

Sporný bod:

- TC Medical tvrdila, že nenabízí pojištění jednotlivcům, ale pouze umožňuje členům vstoupit do existující skupinové smlouvy. Podle ní se tak nejedná o činnost, která by naplňovala definici "distribuce pojištění".
- Německý dohledový orgán však tvrdil opak a to, že způsob, jakým společnost tuto službu prezentuje a provozuje, naplňuje znaky zprostředkování pojištění, protože vzniká dojem, že jednotlivci uzavírají pojištění a dochází k obchodnímu zprostředkování.

Novela zákona č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění, publikovaná pod č. 396/2024 Sb.

- Pojistníci nabízející skupinové pojištění: Subjekty, které v rámci své podnikatelské činnosti nabízejí třetím osobám možnost stát se pojištěnými v rámci jimi sjednaných skupinových pojistných smluv, budou nově považovány za pojišťovací zprostředkovatele.
- Pojišťovny a pojišťovací zprostředkovatelé: Instituce, které spolupracují s těmito pojistníky, budou muset zajistit, že jejich partneři splňují nové regulační požadavky.

Novela zákona č. 170/2018 Sb., - Hlavní změny

- **Redefinice zprostředkování pojištění:** Činnost pojistníka, který za odměnu nabízí třetím osobám účast ve skupinovém pojištění, je nově považována za zprostředkování pojištění. To znamená, že tito pojistníci budou muset získat příslušné oprávnění a splnit požadavky kladené na pojišťovací zprostředkovatele.
- **Požadavky na odbornou způsobilost:** Osoby zodpovědné za zprostředkování flotilového pojištění budou muset disponovat minimálně středoškolským vzděláním s maturitou. Pro ty, kteří toto vzdělání nemají, je stanoveno přechodné období 48 měsíců pro jeho doplnění. Osoby s alespoň tříletou praxí v této oblasti před účinností novely jsou od této povinnosti osvobozeny.
- **Změny v registraci a evidenci:** Pojistníci, kteří budou nově považováni za pojišťovací zprostředkovatele, budou muset být zapsáni v registru vedeném Českou národní bankou a splnit všechny s tím související povinnosti.

Účinné lhůty:

- **Účinnost novely:** Novela nabývá účinnosti dne 1. července 2025
- **Přechodná období:**
 - ❖ Osoby bez požadovaného vzdělání mají 48 měsíců od účinnosti zákona na jeho doplnění.
 - ❖ Osoby s alespoň tříletou praxí v oblasti flotilového pojištění před účinností novely jsou od této povinnosti osvobozeny.

Ustanovení § 4 zákona o distribuci pojištění a zajištění

Původní podoba § 4 ZDPZ (do r. 2024):

- **Upravoval činnost pojistníků uzavírajících skupinové pojištění (např. kluby, spolky, zaměstnavatelé).**
- **Stanovil, že nejde o distribuci pojištění, pokud:**
 - ❖ pojistník nenabízí pojištění veřejně, ale jen omezené skupině,
 - ❖ nejedná za odměnu,
 - ❖ splní určité informační povinnosti vůči pojištěným (např. vysvětlení rozsahu pojištění).
 - ❖ Pojistníci nepodléhali registraci ani dalším požadavkům jako klasický pojišťovací zprostředkovatel.

Ustanovení § 4 zákona o distribuci pojištění a zajištění

Rozsudek konstatoval, že činnost spočívající v nabídce přistoupení ke skupinové pojistné smlouvě může být považována za distribuci pojištění, pokud:

- ❖ je prováděna systematicky a
- ❖ má obchodní povahu (např. za úplatu)..

Změny podle novely č. 396/2024 Sb. (účinnost od 1. 7. 2025): § 4 ZDPZ byl zrušen

Pojistníci, kteří:

- ✓ nabízejí účast ve skupinové smlouvě třetím osobám, a
- ✓ činí tak za odměnu či systematicky v rámci podnikání,
- ✓ jsou nově považováni za pojišťovací zprostředkovatele

Mají povinnost:

- ✓ registrace u ČNB,
- ✓ splnění odborné způsobilosti,
- ✓ dodržování pravidel distribuce (včetně informování klientů, vedení záznamů apod.).

Role ČNB a EIOPA

Fáze	ČNB	EIOPA
Analýza dopadu rozsudku	Zhodnocení dopadů na český trh	Výklad a harmonizace v rámci EU
Příprava novely zákona	Spolupráce s MFČR na změně zákona č. 170/2018 Sb.	Informování a metodická pomoc národním regulátorům
Implementace do praxe	Registrace nových subjektů, kontrola souladu	Vydávání doporučení a kontrola jednotnosti přístupu
Dohled nad dodržováním pravidel	Sankce a správní řízení	Sledování plnění IDD ve všech členských státech

Role ČNB a EIOPA

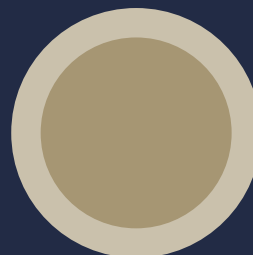
ČNB poskytuje výkladová stanoviska k aplikaci nových pravidel. Například 14. ledna 2025 vydala stanovisko týkající se osvědčení o absolvování vzdělávání pro zprostředkování pojištění pojistníkem a oznámení související skupiny odbornosti do registru ČNB. Toto stanovisko zdůrazňuje povinnost zapsat si v registru ČNB skupinu odbornosti „zprostředkování pojištění pojistníkem“

ČNB připravuje kvalifikované odpovědi na dotazy a nejasnosti spojené s aplikací novely zákona

Role ČNB a EIOPA

EIOPA ve své druhé zprávě o aplikaci Směrnice o distribuci pojištění (IDD) z ledna 2024 uvedla, že v důsledku tohoto rozsudku existuje potřeba poskytnout další objasnění týkající se podmínek, za kterých pojistník skupinové pojistné smlouvy jedná jako pojišťovací zprostředkovatel, a rozdělení odpovědností mezi zúčastněnými stranami

Implementace zákona v praxi

Změna právního postavení účastníků

Co se mění:

- Pojistníci, kteří dosud vystupovali jako „neutrální prostředníci“, jsou nově považováni za pojišťovací zprostředkovatele.

Úskalí:

- Mnoho subjektů (např. leasingové firmy, cestovní kanceláře, sportovní svazy) si neuvědomuje, že spadají do nové regulace – hrozí jim neúmyslné porušení zákona.
- Například v oblasti operativního leasingu ČNB ve stanovisku upřesnila, že pokud jsou splněny určité podmínky, může být poskytovatel operativního leasingu považován za zprostředkovatele pojištění pojistníkem a musí dodržovat příslušná pravidla

Povinnost registrace u ČNB

Co se mění:

Tyto subjekty musí být nově zapsány do registru distributorů pojištění vedeného ČNB.

Úskalí:

Administrativní proces registrace může být pro nefinanční subjekty náročný.

Potřebují vyřešit interní nastavení, odpovědnou osobu, dokumentaci apod..

Odborná způsobilost a vzdělání

Co se vyžaduje:

- Středoškolské vzdělání s maturitou.
- Pokud chybí, je možné ho doplnit do 48 měsíců.
- Výjimka: min. 3 roky praxe v oblasti skupinového pojištění do 1. 7. 2025.

Úskalí:

- Mnoho pojistníků nemá v týmu osobu, která by podmínky splnila.
- Potřeba absolvovat kurzy, zkoušky a průběžné vzdělávání.

Dotazy ČASF k flotilovému pojištění

Po přechodné období se způsobilost prokazuje čestným prohlášením; musí být čestné prohlášení podloženo nějakým školením? Pokud ano, může být organizované samostatným zprostředkovatelem nebo se bude vyžadovat školení organizované akreditovanou institucí?

Bude „zprostředkovávání pojištění pojistníkem“ součástí stávajících skupin odbornosti – myšleno, pokud má k dnešnímu dni VZ odbornosti podle odst. 1 písm. a) až d) § 57 ZDPZ, musí také skládat zkoušku na flotily, nebo toto bude zahrnuto do jiných skupin odbornosti?

Nové procesní a dokumentační povinnosti

Co se vyžaduje:

- Informování klientů podle IDD (např. rozsah krytí, práva, IPID).
- Vedení záznamů o distribuci, zachycení preferencí klienta, atd.

Úskalí:

- Pro subjekty bez zkušeností s regulací ve finančním sektoru je to velká změna v provozu.
- Budou potřebovat interní směrnice, školení zaměstnanců a právní podporu.

Dohled ČNB a sankce

Co hrozí:

- **Nezapsané osoby, které distribuují pojištění, se dopouštějí přestupku.**
- **Hrozí peněžní sankce, zákaz činnosti, ztráta reputace.**

Úskalí:

- **ČNB již vydala několik stanovisek a bude v oblasti flotilového pojištění aktivně dohlížet.**

Doporučení pro subjekty, kterých se novela týká:

- **Zjistit, zda činnost naplňuje znaky distribuce pojištění.**
- **Určit odpovědnou osobu pro distribuci (splňující podmínky).**
- **Zajistit registraci u ČNB.**
- **Zavést vnitřní procesy a informační dokumentaci.**
- **Získat právní nebo metodickou pomoc – např. od profesních asociací či odborníků.**

DĚKUJI ZA POZORNOST!